Published and distributed under permit (No. 781), authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Jersey City, Jersey City, New Jersey. — By order of the President, A. S. BURLESON, Postmaster General.

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ | РІК XXX. | Число 6. | Джерзи Ситі, Н. Дж., второк, 10. січня, 1922. | VOL. XXX. | No. 6. | Jersey City, N. J., Tuesday, January 10, 1922. | THREE CENTS

ХОДІМ З КОЛЯДОЮ НА ПОЗИЧКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ОБОРОНИ!

АМЕРИКА ПРОПОНУЄ ЗАБОРОНУ ВЖИВАННЯ ҐАЗУ У ВІЙНІ

ВАШІНҐТОН, 6. січня. — Американська делеґація на конференцію для зменчення воєнних зоружень запропонувала нині, щоби держави, беручі участь в тій конференції, згодилися на заборону отруйних ґазів у війні.

Пропозиція була поставлена так, як заборона вживання підводних лодок, се значить, щоби держави заявили вживаннє ґазів неможливим, не забороняючи однак їх ані не установляючи ніякої кари на того, що поваживби їх вживати. Така постанова не може мати великого значіння на випадок війни, хиба що за виконуваннєм сеї заборони стане дуже сильна публична опінія.

Американська пропозиція викликала зпершу велике здивованнє серед делеґатів на конференцію. Однак внесеннє попер зараз італійський представник Шанцер, і тоді уже заявилися за ним Франція, Япан і другі держави.

КИТАЙЦІ ПРОСЯТЬ АМЕРИКАНСЬКОЇ ПОМОЧІ В ПЕРЕГОВОРАХ З ЯПАНОМ.

ВАШІНҐТОН, 6. січня. — Китайсько-япанські переговори за шантанґську зелізницю, які ведуться тут уже три тижні, дійшли нині до мертвої точки. Наслідком сього китайські представники попросили секретаря Гюза та анґлійського представника Артура Балфура вжити поваги своїх урядів для полагодження справи.

Япансько-китайські переговори за зелізницю розбилися, як китайські делеґати зажадали від Япану такого полагодження справи, щоби шанґтунська зелізниця, а через те само і ціла провінція Шанґтунґ, як найскорше вернула в посіданнє Китаю. Китайці запропонували дві пропозиції до вибору Япанови: після одної Китай мавби зараз заплатити готівкою за цілу зелізницю, після другої Китай мавби платити через 12 літ, але з тим, що мігби сплатити також скорше. Япан відкинув обі пропозиції.

ПРЕЗИДЕНТ ГАРДИНҐ ОБОРОНЯЄ НЮБЕРІ.

ВАШІНҐТОН, 6. січня. — З огляду на те, що уже на понеділок припадає рішаюча боротьба за те, чи сенатор Нюбері, обжалований за виборчі обманьства, має дістати місце в сенаті, чи має бути відкинений, велику сензацію в політичних кругах викликала чутка, що президент Гардинґ висловився дуже прихильно про сенатора, ба навіть написав за ним приватні листи до кількох сенаторів.

ТРУДНОСТИ З ПЕРЕВОЗОМ ЗБІЖА ДЛЯ ПОРАТУНКУ ГОЛОДУЮЧИХ В СОВЄТСЬКІЙ РОСІЇ.

ВАШІНҐТОН, 6. січня. — Секретар торговлі Гувер віднісся до президента Гардинґа в справі висоти оплат за перевіз, якої домагаються корабельні фірми, що мають везти збіже на поміч голодуючим в совєтській Росії. Коли американський конґрес ухвалював запомогу голодуючим в совєтській Росії в сумі 20 міліонів долярів, він постановив умову, щоби збіже було перевезене на американських кораблях. Американський уряд віднісся до урядової корабельної ради, і ся подала урядови свої ціни за перевіз. Хоч ціни не висші від цін, які подають тепер приватні американські підприємства, все таки вони богато визчі від цін, які подають заграничні підприємці. Значить, за 20 міліонів долярів можнаби чужими кораблями перевезти богато більше збіжа, як американськими. Тому Гувер віднісся до президента Гардинґа, щоби він на основі своєї власти обнижив ціни перевозу кораблями урядової корабельної ради.

КОШТИ УДЕРЖУВАННЯ ПРОГИБІЦІЇ.

ВАШІНҐТОН, 6. січня. — Палата послів конґресу за пять мінут ухвалила півдесята міліона долярів на виконуваннє прогибіційного закона, як сього домагався уряд.

ЗНОВ СУДОВА ЗАБОРОНА ПРОТИ СТРАЙКАРІВ.

НЮ ЙОРК, 8. січня. — Суддя Гинклі з Бофело, засідаючий тимчасово в сім місті, видав дуже широку заборону проти юнії кравецьких робітників, які ведуть страйк проти кравецьких підприємців уже другий місяць. Судова заборона („інджанкшен") не дозваляє робітникам не лише пикетувати фабрики та варстати, але збиратися на страйкові мітинґи та наладжуватися над страйком, а робітничій юнії платити страйкові запомоги. Заборона покищо ще тимчасово, але вона дуже легко може стати постійною.

ОБЄДНАННЄ ТРОХ ЮНІЙ.

РОЧЕСТЕР, Ню Йорк, 8. січня. — Тут відбулася конференція трох великих юній робітників шевських фабрик, котрі мають разом коло 75,000 членів і досі не належали до Американської Федерації Праці. На конференції постановлено обєднатися в одну юнію. В лютім має відбутися голосованнє членів трох юній, чи згодитися на обєднаннє юній. Три юнії називаються: Юнайтид Шу Веркерс оф Америка, Протектив Шу Веркерс та Елайд Шу Веркерс. Перша має 30,000, друга 25,000, а трета 20,000 членів.

НЕВДАЧНИЙ РАБУНОК БАНКУ.

В невеличкім місточку Перл Ривер, стейті Ню Йорк, трох розбишаків напало в білий день на Ферст Нешенел Бенк. Свій рабунок доконали в обідну пору так, щоби в банку не було богато людий, а лише двох урядників. Зі свідків рабунку ніхто не живе, оба урядники банку погибли в боротьбі з бандитами. Своїм життєм урядники банку вратували банк перед рабунком, бо на гук вистрілів стрілянини надбіг наперед урядник зелізниці з поблизького зелізничого двірця. Вбігши до банку, урядник зелізниці побачив, як один бандит ще боровся з одним урядником банку; другий урядник лежав на землі без знаків життя. Зелізничник став стріляти до бандитів. Бандити стрілили до нього та до банкового урядника кілька разів. Кулі вбили банкового урядника та скалічили зелізничника в ногу. Потім вони зараз всіли на автомобіль та відїхали чим скорше. Поліція, котра шукає за ними в Ню Йорку, бо там вони відай схоронилися, припускає, що котрийсь з них ранений, бо від банку до місця, де стояв автомобіль розбишак, тягнеться кровавий слід.

ПОЛЬСЬКІ КНЯЗІ ЩЕ НЕ ПЕРЕВЕЛИСЯ.

Конґресмен Келі з Пенсилвенії подає вістку, що він відкрив в Америці польського князя. Має ним бути якийсь Міхал Урбанскі, котрий займався рільництвом на фармі коло Міккіспорт, в стейті Пенсилвенії. Сусіди, котрі знали Урбанского, не підозрівали, що сей фармер, ходячий коло курий, є князем, але сам Урбаньскі себе сильно підозрівав за князівське походженнє. Паньство не давало йому спати так довго, аж він нарешті постарався що пенсилвенійський конґресмен з його округа, Келі, обіцяв посередничити йому в справі відшукання затраченого шляхоцтва. Келі віднісся до американського конзуля у Варшаві; хоч сей не має часу на оборону американських горожан перед надужиттями польського уряду, але згодив зараз переконатися наочно, чи Урбаньскі з Мікіспорт є дійсно польським шляхтичем, чи може його шляхоцтво корова зїла. По довгих заходах американский конзуль у Варшаві мав щастє бути в стані донести нетерпеливому конґресменови не знаючої шляхотських титулів републики, що предчуття Урбаньского справдилися. Він дійсно шляхтич і то неаби який. Він з польських князів. Доказом сього є якась метрика уродження, якої корова не зїла. Навіть маєток може припасти польському князеви, бо, правда, царський уряд свого часу сконфіскував сей маєток родині Урбанського за участь в повстанню, але царського уряду нині в Польщі нема, а польський уряд не дуже там думає остро переводити свій закон про продаж шляхотських ґрунтів.

КЛОПОТИ ПОЧТИ З РОЗБИШАКАМИ ТА ЗЛОДІЯМИ.

Ґенеральний почмастер (міністер почт) Гейз опублікував лист, який він дістав від одного почтаря в Мишиґен, а котрий показує, які клопоти мають почти зі злодіями та розбишаками. Лист сей був відповідю почтаря на висилку револьвера головним зарядом почт. Почтар не дуже доволений посилкою, бо йому револьвера не потреба, так як він має їх три. Він просить міністра почт повідомити його, що йому вільно робити з тим револьвером. Ще більше бувби він вдячний почтовому міністрови, як би сей місто присилати револьвер післав йому пса, який давби йому знати, як хто буде закрадатися до почтового уряду. Почтар має великі клопоти з тими злодіями, які крадуть в нього марки від кводра до доляра, моні-ордери до 5 долярів, нафту, ґазоліну до автомобіля, шкіри з диких звірят і бараболю. Пильнуючи свого та почтового майна перед крадіжю, він мусить тратити богато дорого часу і добра собака йому дуже здалабися. Почтар закладав уже коло комори з ґазоліною моцний звід, такий як ставлять на медведі, та ще прикув його здоровенним ланцюхом, але злодій вкрав і ґазоліну, і лапку, і ланцюх. Почтар закінчує свій лист звичайним „я сподіюся незадовго почути від вас".

ПОЛЬСЬКЕ СВЯТКУВАННЯ.

Пишуть нам з Ню Бедфорд, в стейті Мессечузетс:

Як прийшли Різдвяні Свята, то наші ляшки зібралися до льокалю одного польського товариства, щоби там по польськи весело забавитися. Як вже всі місця заняли, зачалася забава відспіваннєм „Єще Польска Нє Зґіневла". Зараз потім кров в них так розгорячилася, що показалися фляшки і келішки. Пили на здоровлє „ойчизни" і „начельніка". Як висушили фляшки, почали бійку. Билися, чим мали, хто кулаком, хто фляшкою, а хто нихтями. Кождий член товариства вийшов з льокалю товариства підзначений так, що дома його рідна жінка не пізнала. Мають тут Ляхи свого родака подісменом, то навіть сього підзначили так, що вже тиждень зі завязаною головою по місті ходить. Він вже зате постарався, що поліція в бійку не мішалася і що слава про „польську культуру" лишилася межи Поляками.

ХТО ХОЧЕ ПСА УДАРИТИ.

Двоє Американців, живучих в Римі, столиці Італії, поженилися серед рідких обставин. Поручник американської фльоти Емерсон, котрий тепер є адютантом американського адмірала Ниблека, та пані Ґертруда Гайлд з Вашінґтону хотіли побратися як найскорше, але італійське право не дозваляє побиратися, поки від проголошення заручин не мине певний час. Сей власне час видався молодятам за довгим, і вони постаралися оминути законну перешкоду. В тій цілі наняли американський торговельний корабель, що під ту пору стояв в римськім порті, щоби завіз їх на повне море. Після межинародного права американський корабель на повному морю, себто три милі від берега, уважається за американську територію, на якій обовязує американський закон. Зі собою забрали вони о. Киркпатрика, капеляна американського воєнного корабля „Юта", і двох свідків, потрібних для відбуття церемонії шлюбу після американського права. Як лише корабель відплив три милі від берега, священик дав молодятам шлюб. По шлюбі свідки та священик вернули на беріг, а потім поїхали на корабель „Юта", де молоді урядили їм весільне приняття.

ПОЛЬСЬКИЙ ШЛЯХТИЧ ОБЖАЛОВАНИЙ ЗА КРАДІЖ.

Нюйорська поліція арештувала в середу графа Яна Стшелецкого, урядника Польської Навіґаційної Ко. в Ню Йорку. Графови закидають крадіж в компанії, в котрій він працював. Мав він взяти з каси підприємства польських державних бондів на суму пять тисяч долярів і зужити їх на свої потреби. Скаргу проти графа внесла сама компанія. Граф заперечує свою вину, кажучи, що він мав право переховувати бонди компанії у себе. Графа пущено на волю по зложенню кавції на 5.000 долярів.

ЛИТВА ОДЕРЖИТЬ ХУДОЖНІ СВОЇ ЦІНОСТИ.

„Дена" подає із Ковни, що культурно-історична підкомісія совєтсько-литовської делеґації для переведення мирового договору, постановила вернути Литві із колекцій єрмітажу картини, які були забрані у Вильні, а також повернути Литовцям архив та бібліотеку Виленського університету і Виленський археольоґічний музей.

ЧИ Є У ВАШІЙ МІСЦЕВОСТИ ВІДДІЛ У. Н. СОЮЗА НАЙБІЛЬШОЇ І НАЙСОЛІДНІЙШОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ РОБІТНИЧОЇ?

ЯК НЕМА, ТО КОЖДИЙ СВІДОМИЙ УКРАЇНЕЦЬ ПОВИНЕН ПОСТАРАТИСЯ, ЩОБИ ЗАСНУВАТИ ЙОГО.

ДО ЗАСНОВАННЯ НОВОГО ВІДДІЛУ У. Н. СОЮЗА, ПОТРЕБА НА ПОЧАТКУ НЕ МЕНШЕ ЯК 6 НОВИХ ЧЛЕНІВ.

ПО БЛИСШІ ІНФОРМАЦІЇ ТРЕБА ЗГОЛОШУВАТИСЯ ЛИСТОВНО НА АДРЕСУ ГОЛОВНОГО РЕКОРДОВОГО СЕКРЕТАРЯ У. Н. СОЮЗА:

I. KASHTANIUK,

P. O. Box 76, Jersey City, N. J.

ПРОТЕСТИ ДО НАЙВИСШОЇ РАДИ.

З деяких громад ми вже одержали повідомлення про висланнє протестів каблями до аліянтської Найвисшої Ради проти продовжування польської неволі і розбоїв в українській Галичині.

Сподіємось, що другі громади вишлють протести в сих днях.

Каблеґрами посилати за половину ціни.

В уложенню протестів може помогти Українське Інформаційне Бюро в Ню Йорку (Ukrainian Information Bureau, 30 E. Seventh Street, New York City).

Адресувати каблеґрами так:

Allied Supreme Council, Cannes, France.

Про висилку протестів просимо повідомити нашу редакцію.

АЛІЯНТСЬКА НАЙВИСША РАДА РІШИЛА ЗАПРОСИТИ РОСІЮ І НІМЕЧЧИНУ НА ЕКОНОМІЧНУ КОНФЕРЕНЦІЮ

БОЛЬШЕВИКИ БУДУТЬ ЗАПРОШЕНІ НА КОНФЕРЕНЦІЮ В ҐЕНУЇ, ЯК ЗЛОЖАТЬ ВАЖНІ ПРИРЕЧЕННЯ.

КАН, Франція, 7. січня. — На нинішньому першому урядовому засіданню аліянтської Найвисшої Ради, порішено одноголосно скликати европейську економічну конференцію протягом перших двох тижнів марта с. р. до Ґенуї, в Італії.

Злучені Держави Америки дістануть формальне запрошеннє і є надія, що будуть заступлені кількома неофіціяльними представниками.

На сю конференцію будуть також запрошені представники Росії, Німеччини, олгарії, Австрії й Угорщини. З недавніх „ворогів" Туреччини не згадувано.

Се запрошеннє большевицького уряду на аліянтську конференцію означає тілько що признаннє його аліянтами.

Аліянтська Найвисша Рада з тим фактом вже погодилась і вона готова допустити большевицьких комісарів до участи в економічній конференції, з остаточно й признати їх, але під деякими дуже важними услівями і засторогами.

Ті услівя такі:

1. Російський большевицький уряд мусить зобовязатись, що не буде вести большевицької аґітації поза межами Росії.

2. Російський большевицький уряд мусить зобовязатись, що не буде нападати на сусідів.

3. Російський большевицький уряд мусить зобовязатись, що приймає на себе всі довги і всі чесні зобовязання давнього царського уряду Росії.

За се аліянти запросять большевиків на конференцію в Ґенуї, а сусіди Росії мають приректи, що не будуть на неї нападати.

ІРЛЯНДСЬКИЙ РЕВОЛЮЦІЙНИЙ ПАРЛЯМЕНТ ПРИНЯВ ЛОНДОНСЬКИЙ АНҐЛІЙСЬКО-ІРЛЯНДСЬКИЙ МИРОВИЙ ДОГОВІР

ІМОН ДЕ ВАЛЕРА УСТУПИВ І ЗАЧИНАЄ БУНТ ПРОТИ УГОДОВЦІВ.

ДАБЛИН, 8. січня. — Вчера вночі ірляндський революційний парлямент (двол ерін) приняв британсько-ірляндський мировий договір, який недавно підписали його представники в Лондоні.

За договором голосувало 64 послів, а проти договору 57 послів.

Головні керманичі угоди, Артур Ґриффит і Майкел Коллинс осягнули побіду, але побіда незначна, бо більшість голосів невелика.

Імон де Валера зрікся свого достоїнства президента ірляндської республіки і зачав разом зі своїми приклонниками аґітацію проти договору. Вони кричать, що лише цілий нарід може приняти такий договір, а тимчасом ірляндський нарід виявляє масово свою радість ізза покінчення 750-літнього ірляндсько-анґлійської боротьби. Товпи народу заливають улиці, які ідуть з ірляндськими прапорами і серед радісних співів сю велику, історичну подію, народження Ірляндської Вільної Держави. Ірляндські і британські жовніри, котрі недавно воювали, ідуть запопід руки співаючи разом з громадними походами.

ҐЕНЕРАЛ ЛЮДЕНДОРФ ХОЧЕ ЙТИ НА МОСКВУ.

БЕРЛІН, 8. січня. — Німецький ґенерал Людендорф, автор берестейського мирового договору з 1918 року, написав до аліянтської Найвисшої Ради в Кан, у Франції, лист, в якому пише, що жадна умова з російськими большевиками не важна, як нема військової сили, яка би спонукала большевиків до виконання умови.

Він пише, що він знає московський нарід і він певний, що по упадку большевиків їх будуть дерти на кусні, але Москалям треба до того помогти.

Він радить, аби Німеччина і аліянти зорганізували окрему армію за гроші Америки, котра би помаширувала на Москву. Він каже, що се легка річ. Вправді дехто каже, що нову виправу стріне доля Наполеона, але се нестійне, бо Наполеон програв виправу ізза недостачі транспортів, але тепер, як є ліпші транспорти, виправа легко вдасться. Найліпшим доказом того, каже Людендорф, є се, що німецька армія вже зимувала в Росії.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:

Three cents the copy.

		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00

Foreign and Jersey City Rates.

		В Джерзи Сіті і заграницею.	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JEESEY CITY, N. J.

СОФІЯ РУСОВА В ГАЛИЧИНІ.

Большевики дуже пишалися тим, що відома українська письменниця, а в останній час професорка українського камянецького університету, Софія Русова, цілком погодилася з совєтською владою і діяльно працює в ріжних совєтських установах, яко управительква справи. А одначе виявляється, що шановна наша письменниця була в дійсности мученицею свого становиска і лише мріяла про те, щоб урятуватись від своїх комуністичних друзів. Перш за все вона вжила заходів, щоб відправити закордон свого сина і невістку, а тепер втікла й сама з маленькою внучкою Олею. По дорозі, а саме в Лянцкоруні, большевики арештували Русових та пограбували до нитки, але старій письменниці всетаки вдалось вислизнути з рук червоних катів. Оповіданя С. Ф. Русової про каменецький червоний терор перевисшує всякі фантастичні уяви.

СТУДЕНТИ УКРАЇНЦІ В НІМЕЧЧИНІ.

Управа Спілки Студентів Українців в Німеччині надіслала цікаві інформації про свою організацію.

Дня 22-го січня, 1921, невеличкий гурток студентів та українських громадян заклав в Берліні Спілку Студентів, що поставили своїм завданнем „допомогу студентам української національности". З перших днів до управи зголосилось чимало студентів-Українців, переважно бувших вояків армії Петлюрівщини, що інтернована в таборі Вюнсдорф. Відразу управа увійшла у звязок з У. М. С. А. та одержала згоду на матеріяльну піддержку тих, що вступили до висших шкіл. До початку минулого півроку в марті майже 30 студентів склало іспит у міністерстві освіти та відразу вступило до висших шкіл в Берліні.

Хоча всі майже одержали стипендії від У. М. С. А., всеж відчувалась велика потреба для допомоги, позичок, підтримки новоприбувающих та купівлі одягу. Поміж громадянством було переведено збиранне пожертв, яке дало дуже невеличку суму. Для поповненя скарбниці був уладжений концерт, що дав більше 6,000 м. В концерті приймали участь деякі запрошені артисти і хор проф. Турули.

З початком півроку управа за помочию посольства зорганізувала курси українства, на яких читали лекції: Богдан Лепкий, др. В. Сімович, др. Кузеля. Курси тривали від мая майже до кінця липня. Крім слухачів студентів, лекції відвідувало чимало членів берлінської української кольонії. В червні управа уладила концерт Республіканської Капелі в мешканню „Студентензааль" У. М. С. А. і там др. в Сімовича мав німецькою мовою виклад „Про українську культуру".

Вже в кінці мая почали прибувати до Берліна поодинокі студенти, головним чином з таборів Польщі. На-загальних зборах в перших днях червня було ухвалено прикласти всіх зусиль до витягнення як найбільше студентської молоді з ріжних таборів та одночасно зробити все можливе для відшуканя необхідних для науки засобів.

Одночасно в усі кінці світа розіслано було заклики про поміч студентам. Таких закликів було вислано більше 20 до всіх українських часописів в Америці, до посольства у Вашингтоні, до нюйоркської студентської громади, до посольства в Парижі, Софії, Брукселі, Константинополі, Лондоні, Мінхені, до комітетів у Франції, Швайцарії, Італії, до уряду в Тарнові та в інші місця. Але тільки посол у Голяндії, консул у Баварії й пані Липовецька з Італії надіслали відповіді разом з пожертвами. Решта лишились без успіхів.

Тимчасом безперервно надходили з ріжних кінців світа зголошення від студентів, що бажали почути науку, на зімовому семестрі, і не можна не згадать „що обіжник Управи до студентства, в протилежність до закликів про поміч, був скрізь почутий. Листи надійшли з Америки, Африки, Сибірі, Прибалтики, Балканів, Австрії, Чехії, Румунії, Польщі та навіть ріжних місць України. Разом зголосилось більше 150 осіб. Питанне засобів становилось дуже пекучим. Управа почала переговори з поодинокими громадянами, що мешкають в Берліні. Наслідком переговорів повстав „Комітет Допомоги Студентам Українцям в Німеччині" на чолі з Володимиром Винниченком, в складі Богдана Лепкого, Василя Сімовича, Романа Смаль-Стоцького та відпорученика Спілки. Комітет перебрав до своїх рук всю запомогову акцію, і може йому вдасться досягнути бажаних успіхів. Покищо зібрано дуже незначні фонди.

ККПочалась пора іспитів та приняття. Більше 80 прохань Управа передала через У. М. С. А. до пруського міністра освіти. На іспит явились не всі. Не змогли подолати всіх труднистий нелегальної подорожі й лишились на старих місцях. Дехто не приїхав з ріжних сторонніх причин (Стефан Федак). З усіх відбувших іспит більш 80% прийнято до ріжних шкіл. Такий великий відсоток треба завдячувати незмірно великим старанням і клопотам мін. Еберзолле та значній прихильности до нашого студентства д-ра Реме (референта міністерства освіти).

ПРОТЕСТУЙМО!

Протестуймо проти окупації Польшеєю укр. Галичини!
Протести посилати в перших днях січня на адресу:
ALLIED SUPREME COUNCIL, CANNES, FRANCE.

З БОЛЬШЕВІЇ.

(Спеціяльна кореспонденція „Свободи" з Европи).

Вчора балакав я з моїм старим знайомим, який що лиш через Москву й Петербург приїхав з України.

Останні враженя приніс із Петербурга. З того й почав свою розмову.

Петербурга він перед тим не знав. „Не маєте поняття, — казав — яке прикре враженне робить колишня столиця Росії. Місто руїни і смутку. Довгі ряди каменюць стоять як на цвинтарищу статуї нагробні. Це не мешкання живих людий, лиш якісь мавзолеї. Вітер поообдував тинк, ніхто не направляє ні стін, ні дахів, вікна повибивані, вулиці не метені, огорожі поніщені. Трамваї ходять, але рідко. Білет на одну їздку коштуе 1000 рублів. Людиа їздить досить. Як віз рушає — чіпаються до його, на східці скачуть, навіть на кришу, декого стягне поліція і відведе до участка, та на його місце являється десяток нових любителів безплатної їзди.

Люде небриті, нечесані, немиті, одним словом, байдужні, яке враженя робить їх зовнішний вигляд. Це особливо прикро вражае у жінок. Вони дуже обношені. Капелюхів майже не видно. От якась шапка, — з якої шкури, цього навіть найбільше вчений зоолог не може дати, але прямо якась ганчірка на голові, які кращі краски теж годі розібрати. На ногах, хоч мороз, літні, легкі мешти, або прямо щось таке безугарне, пошите зі старих дерг, ніби пачучі. Мущини здебільшого в військових, сильно поношених шинелях. Два дни був я у Петербурзі і, кажу вам щиро, ані одного разу не бачив, щоби хтось усміхнувся, ані разу не бачив вдоволеного, веселого чоловіка. Оден великий сум. Як я їхав туди, просили мене, щоб відвідав декого з „товариства", себто з давної аристократії. Мені порадили шукати цих осіб на базарах. Туди пішов я і знайшов кого треба. Колишні пані, що були оздобою перворядних салонів, сиділи, як у нас в Галичині, в Пробіжній, або в Копичинцях жидівки-перекупки, і продавали цибулю. Тут її сіятельство, а поруч така то княгиня, а там дальше колишня дворська дама. Витерте футро на ногах свідчить, що весь слід колишнього добра. Не нарікають, не плачуть, сидять з обличчами подібними до воскових фігур і сповняють своє діло; щасливі, що живуть. Ізвощиків (фіякрів) мало, дуже мало, і вони страшенно дорогі. Пятьдесять, сто тисяч рублів треба заплатити за одну їзду. Та за те скрізь стоять сначата-гриндколята, такі, якими в нас по селах хлопчики спускаються з гори. Сідаєш і тебе везуть, як у Китаю. Повно на двоколесних візках. А возять не тільки старші, колишні штатські совітники, але й хлопці, а то й дівчата з „добрих домів" літ 10—14. Заробляють і не соромляться такого заробітку. А до школи нема кому ходить. Тай нема як! В школі зимно; ані книжки, ні пера, ні паперу, вчися як хоч! Склепи здебільшого зачинені. Найбільше відчинених — кондиторських. Цукорків і всякого роду холодців багато, мабуть на то, щоб солодити гірке життя. Але по вулицях стоять скрізь торговці, що на невеличкім столику, або прямо в коробці, перевішеній через плечі, продають тютюн, сірники, шоколяду і таке друге. Тютюну досить, та він дорогий, пачка сірників коштуе три синенькі, себто 1500 рублів. Сто тисяч раз дорожше як колись. І в загалі ціни так регулюються, що **теперішних тисяч рублів рівняється колишній царській копійці!**

Москва робить краще враженя. Мабуть тому, що там тепер верховні уряди. Там тех заграничні місії і посольства. Всеж таки побачив на вулиці чоловіка порядно вдягненого, вмитого й зачесаного, такого, що ість теплу страву та живе в огрітій хаті. Отсі члени загранічних місій і нагадують тобі про Европу. Бо сама Москва, то Азія. Велике село, повне контрастів. І годі рівнати не то з Парижем, або Берліном, але навіть з Гамбургом або Франкфуртом над Меном. Повно церков і соборів. Але вони малі, такого враженя як віденський Стефан, або кольонський дом не роблять. Навіть Василій Блаженний малий. Він вражае тільки сарабандою архітектонічних ліній і крикливістю красок. Найбільше — це дзвін, що стоїть на підмурованню, і царпушка. Ані цей дзвін ніколи не дзвонив, ані пушка ніколи не стріляла. Дармо стоять. Кремль здалеку гарний. Але оглянути не можна, бо туди не пускають. Жадного царя не стерегла така сильна гвардія, як стережуть тепер Леніна і Троцького. Театри й опера грають, як колись. Опера марна, але театр Станіславського дуже добрий. Він має ще й три студії, себто такі філії. І всі вони грають дуже гарно. Я був кілька разів. За білет платив тисяч рублів. Але в театрі зимно. Люди сидять у футрах, плащах і шинелях. А кажуть так що актори не чути і це сильно псуе враження".

„А готелі?" — питаю.

„Готелів, у европейському значінню, тепер нема. Приїзжим визначуе кватиру уряд. Дещо ліпше, там і мешкай та тішся, що маеш дах над головою. В мешканню теж не тепло і обслуги нема. Але за те, як маеш багато гроший, то в Москві можеш так їсти, як у Парижі. Двісті-тристі тисяч рублів і дістанеш дуже смачний обід. Розуміється, що на такі розкоші можуть позволити собі лиш чужинці, а з Москвичів хіба ці, що служать в теперішнім правительстві, або ці, що розбогатіли людською кривдою та бідою. Таких нових буржуїв есть багато. Здебільшого це робітники, той пролетаріят, для котрого робилася революція і змінявся „на краще" суспільно-політичний устрій. Таких гієн у людській шкурі ще мабуть до тепер не було. Їх тепер „чистять", себто викидають з комуністичної партії і з усяких урядів. „Вертай туди, звідки прийшов, бо вже твое панованя скінчилося! Який ти комісар, ти прямо злодій і розбишака, тай годі!" Що дивні судять революційні суди таких лихварників, шантажистів, а то прямо й розбишаків, що мордували під стінкою, або по пивницях невинних людий, щоби їх гроші та золото й брильянти загарбати для себе. Я був на одній розправі. Судять без кодексу. Бо ніяки хапрографів не треба. Злочин в очах, і о німсту до неба кличе. Мене здивувало, що обжалованні навіть не пробували боронитися. „На що-ж ти це робив?" — ставають одної постойовика, що був шефом бюра „Ради лакомства, з користолюбства" відповідае. „А ти?" — звертаються до його секретаря, студента політехніки. „Я хотів накладати собі гроший і поїхати за границю, щоб дальше вчитися", — відповів цей.

Першого післали під стінку, а другого засудили на примусові роботи...

Як прийшлось мені їхати з Москви до Харкова, то треба було цім до радянського посольства і відбувати паспорт. Члени комуністичної партії не потрібують цього, а чужинцям треба такої візи, бо це „друга держава". Радянський посол, сий нашого звісного письменника, Коцюбинський, приняв мене дуже ввічливо. Це ще молодий хлопець, який дуже гарно балакае по українськи і на скільки це можливо, обстоює права радянської України".

„А як же виглядае там наше посольство? Які в йому урядники, підурядники, служба?"

„Цього сказати годі. На перший погляд всьо однакове, воно в сірих шинелях і навіть сам посол у військовій блюзі і в чоботях. Таке перше враженя".

Харків робить ще краще враженя від Москви, особливо з боку харчів. Почуваеться невичерпане багатство України. Виходять тут українські газети; розуміється большевицькі. Вони навіть полемізують зі своїми товаришками, з російськими часописями, обстоюючи права національної школи, мови, культури, бо політики, якого устрою державного, доторкатися не вільно. Це зараз називаеться державною зрадою і за те кара смерти. Поки пишеш собі книжки, співаеш, граеш у театрі, або учителюеш, а до політики не мішаешся, почуваеш тобі нічого не кажуть, а спробуй забрати голос в питанню про самостійність України, про установчі збори, або про повстання, так ти зараз Петлюривець, себто чоловік поза всяким законом, кандидат під стінку.

Так виглядае самостійність радянської України!"

„А як представляеться справа українських повстань?"

„Того не можу певно сказати, бо до Київа я не доїхав. Там за гарячо було. Не пускали. Знаю тільки те, що від людий почув. Ціла Україна в огні. Большевики ціслять зорганізованої армії повстанців на 40-50 000. Вони добре узброені і зазмотрені в харчі, котрих їм доставляе населення. А червона армія їсть те, що награбуе. Це й впливае на настрій війска. Повстанці почувають себе українцями, червоноармейці бандитами. Такті бються за ідею, ці воюють з мусу. Дух повстанців бадьорий, вони готові на всяку жертву, як оборонці рідної землі і волі, большевики відчувають брак усякої моральної підстави. Тих 40.000 повстанців це вже не дикі відділи, а зорганізована армія підчинена „Повстанській Раді", яка тоді, як я був у Харкові, мала свій осідок у Винниці. Її підчинялися групи: Струка, Соколовської, Яриченка, Гадзая і другі. „Повстанська Рада" переводить теж свою чистку. Припинено діяльність отамана Коршуна, отамана Лиха повішено за грабіжі. Инші примирилися. Тільки Махнівці воюють на свою руку Але й вони мусітимуть піддатися авторітетові „Повстанської Ради", бо за нею стоїть населенне. Між повстанцями збільшаеться помітно карність і дисціпліна, їх ряди ростуть, а большевики проголошують мобілізацію за мобілізацією і ніхто до них не спішиться. Молодіж замість до червоних, тікае до своїй сотні до повстанців. Большевицькі власти на Україні нема. Єсть декільна „совдепів", що тримаються залізничих узлів, у Харкові, Катеринославі, Київі, есть кільканесять комісарів, невеликий завтрішній днини, есть навіть „совнарком", що мов опир блудить від одного центра до другого, але України Ленін і Троцький не можуть прибрати до своїх рук, бо народ їх не признае; народ хоче власної держави і на це ради нема. Не поможе ні така оргія, яку урядив у Херсоні представитель Чека, ні такий пир, який зготовлено в Одесі, де розстріляно 300 німецьких кольоністів,

— **Україна совітською не була і не буде, бо вона хоче бути українською.**

По останнім звістком повстанці зединюються між Радомислом і Чернобилем, де має стояти також головний штаб Тютюника. Коло Чернобиля перейшли вони дня 17. листопада (ст. ст.) на лінію через Дніпра, поруйнувавши мости за собою. Красноармейці під напором повстанців і морозу, або переходять до повстанців, або переступають границю Польщі, де їх розоружують. Повстання далеко не здіяловане, воно росте, як степовий пожар".

„А яке ваше загальне враженя?" спитав я мого співбесідника.

„Загальне враженя? — повторив усміхаючись. — Я вдоволений, що вернув до Европи. От що. Не знаете як там важко живеться. Як усіх комуністів, спартаків і инших приклиників большевизму, посилав тепер на державний кошт до Росії. Це найкращий лік, щоб уздоровити їх з цеї важкої недуги".

Ф. Кругул.

СВЯТИЙ ВЕЧІР МАЙНЕРА.

На небі так тихо, ані зорі сіяють,
Робітницю з майни домів повертають.
Знеможені, чорні, вимащуються з пилу;
Вийшли на світ з майни, де віддали силу.

Нині Святий Вечір там на Україні:
На столах пшениця на закритім сіні;
Всі разом сідають і закладають:
Коляду веселу у серці відчують.
По святій вечері спати не лягають,
Аби чекають ранку, в церкву поспішають.

Та майнер в чужині колядів не чує,
Тому в Святий Вечір у смутку сумує:
До стола засяде він тут на чужині,
За думками, церцем, він там при родині,
В думках про Україну йде спати лягати,
Щоб рано устати, до праці ставати.

Не йде він до церкви рано до сеї сонця,
Але в майну, скоро досвіт бє в віконця.
Не дзвони їх здудять, аню знгарки грубі,
Як зарев голос майнерської труби.

Неодин залається дрібними сльозами,
Що там лишив жінку разом з діточками,
А сам йде від земле на Різдво з возами,
З дрібними сльозами, сумними гадками.

Микола Янів.

НА РІДНУ ШКОЛУ В ГАЛИЧИНІ.

Замість святочних вилків.

(Жертви приймае Др. С. Демидчук, 30 E. 7th St., New York City).

Р. Слобедан, Елизабет, Н. Дж...	$ 1.00
І. Каштанюк, Джерзи Сіти, Н. Дж.	3.00
Микола Левицький, Джерзи Сіті, Н. Дж.	1.00
о. Йосиф Чаплинський, Перт Амбой, Н. Дж.	3.00
Якім Міскін, Сосаєті, Н. Р.	5.00
о. Лев Левицький, Пасейк, Н. Дж.	5.00
Разом	$14.00
Попередно	50.00
Разом всего	$64.00

Др. С. Демидчук.

УКРАЇНСЬКИЙ ЛЮДОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ В НЮ ЙОРКУ.

Середа, 11. січня, год. 7.45 вечер, саля ч. 3 Народного Дому, виклад Д-ра С. Демидчука з національної економії. Основи самої науки економії.

СТРІЛИЧАНИ, ВІДОЗВІТЬСЯ!

(Відозва з Ню Йорку).

В імени братів з місточка Стрілиска нові, пов. Бібрка, що раз отсею дорогою звертаемось до всіх Земляків-Стріличан в Америці з щирою горячою просьбою о грошеву підмогу на докінченне „Українського Народного Дому" в рідним місточку.

Ще перед чотирма місяцями була поміщена в часописи „Свобода" в тій самій справі відозва, підписана „Будівляним Комітетом" в Стрілисках новиx, до якого вибрано на загальних зборах: о. Юліяна Фацієвича председателем, Василя Нижникевича містопредседателем і Михайла Гельнера (молодшого) касіером і секретарем. Та, на жаль, до сего часу на сотку наших Стріличан в Америці смішно мале число земляків зложило свої жертви на сю благородну ціль.

Щоби весна не заскочила наших братів непритоманих у роботою при докінченню Народного Дому, наши святим обовязком є помогти им після своїх сил, інакше — ми люди без серця, без почуття людскости, без розумінія народніх обовязків, тим більше, що ся справа не має за собою найменшої політичної закраски.

Не вільно нам довше відтягатися з помочию і тому тії, котрі зложили вже свої жертви на сю ціль на руки нюйоркського комітету, рішили покликати всіх решту наших земляків поіменно і в цей спосіб попросити Вас, кождого і кожду зосібна, о зложенне жертв.

Жертви зложили: Агафія Шайб (Баковська) $15.00; Марія Васильків-Дякун, Михайло Крупка, Мих. Гузар і П. Заборецький по $10.00; Пазя Фацьолович, Ксеня Чабан, Анна Сировіцька, Мих. Нижникевич, Юрко Кибало, Іван Ошуст і Йосиф Ошуст по $5.00. — Разом 90 долярів.

Ми зложили, кільо могли, але зложили щиро і таксамо просимо до зложення своїх жертв отсих Земляків-Стріличан: **Баковських** Василя і Марту, Николу, Анну Марію, Михайла і Катерину; **Бабій** Домку; **Березовських** Анну і Павла; **Вдовичин** Костя, Данила, Петра, Параню і Катерину; **Гнатів** Івана і Гринька; **Гузар** Ілька; **Гельнер** Михайла-Павлового, Михайла-Франкового і Софію; **Герич** Катерину-Рогач, Явдоню-Мельник і Матрону; **Гела** Варвару і Теклю; **Дорош** Николу, Івана, Фтому і Костя; **Дякун** Катерину, Михайла, Стефана, Ксеню-Пастушак і Явдоню-Ковпак; **Задорецького** Максима і Катерину-Єранек; **Ковпака** Андрія, Михайла, Ілька, Павла і Агафію-Шумило; **Кибало** Ілька, Василя, Стефана і Анну; **Кусий** Софію; **Коблан** Дмитра; **Лебедь** Івана, Максима, Юстину і Анастазію-Терешко; **Липа** Стефана; **Мазовську** Агафію і Пазю; **Мелех** Івана; **Мурашко** Розалію; **Нижникевич** Йосифа і Марію-Касяер; **Ошуст** Анну-Крупка; **Охощький** Ілька і Анну-Михайла; **Поглод** Николу, Стефана, Софію, Агафію, Явдоню і Катерину; **Прус** Марію; **Сировіцьких** Миколу, Михайла і Гринька; **Саламін** Максима; **Савула** Андрія; **Симоні** Володимира; **Терешко** Івана, Василя, Анну і Михайла; **Турик** Теклю-Шевців і Катерину-Турчин; **Фицалович** Стефана і Анну; **Шиманського** Івана і Михайла; **Хандога** Матвія і його сестру Софію, Хандога Івана, Катерину і Марію; **Христіянин** Теклю; **Якимович** Теодора і Дмитра.

Вас, дорогі Земляки, просимо: посилайте свої жертви на адресу касіера нюйоркського комітету: **Мг. М. Krupka, 267 E. 10th St., New York, N. Y.**

Колиб хто з Вас не довіряв нюйоркському комітетови, то нехай пошле свою жертву до Будівляного Комітету в Стрілисках нових, одначе просимо нас повідомити про висилку, бо цего потрібно для самої контролі.

Стріличани! Даймо свої жертви, кільо хто зможе, але даймо всі і то як найскорше! Дідом докажім, що на голос наших братів ми всі як один відзвались.

Зібрані жертви передаються через певну особу, повертаюу під пору в рідні сторони, або вишлеться в доларовій валюті через Земельний Банк у Львові.

ЗА НЮЙОРКСЬКИЙ КОМІТЕТ В СПРАВІ ДОКІНЧЕННЯ НАРОДНОГО ДОМУ В СТРІЛИСКАХ НОВИХ:

П. Задорецький, предс.
Мих. Крупка, кас.
Іван Ошуст, секр.

ЯГАЙЛОНСЬКА ІДЕЯ.

Вище надписаним словом назвалося здавна змагання польської національної політики до відновн історичної Польщі в межах 1569, р. більш менш у формі Люблинської юнії, цього апогея польської історії. Так було в теорії; натомість у політичній практиці Поляки часто заперечували тому, щоб вони руководилися такими історичними мріями, хоч завсіди обстоювали дуже енергічно свої „права" до Руси і Литви, беручи до цього аргументів із кожного доступного їм поля. Ця обережність була, звичайно, добре зрозуміла, з огляду на могутню кодись Росію, ну та й на Німеччину; одначе з 1919. р. починаеться зворотна течія серед польського громадянства. Російська революція, недоля Німеччини, упадок Гетьманщини, перемога під Варшавою, ржижский трактат і ім подібні успіхи були причиною, що ідеї, приписувані ще вчора літературним й історичним романтикам, найшлися сьогодні у програмах практичних державних мужів Річпосполитої. І цим способом ягайлонська ідея вийшла із сфери утопій та підлягала боротьбу за здійсненя.

Ця боротьба же прихильників заповіту Ягайловичів перш усього внутрі самого польського громадянства, Правда, межи Поляками нема ні одного політика, ні одного письменника або хоч публіциста, який допускав би можливість польської держави в етнографічних межах, без Холмщини, Волині, Галичини, Виленщини і т. ин.; одначе між ними є суперечні погляди про те і а) як далеко на схід слід пересунути польську границю? б) яких державно-правних взаємних зв'язків бути слідні „окраїни" до корінної Польщі? Беручи справу з практичного боку, це навіть не два питання, а одно. Діло в тому, що деяка поміркованість у прилучуванню литовсько-руських й українських земель дае прихильникам твердої „народової" влади вигляди удержати централістичний устрій Річпосполитої й „інородців" у покорі; натомість далекий розмах на схід мусів би неминуче довести до децентралізації, федерализму та скріплення не-польських народностий.

Політична дискусія на цю тему ведеться в Польщі вже з довшого часу, та в сучасному моменті вона висунулася на чоло всіх державно-політичних питань. Пішло це з виленської справи. Звісно, що завоювання Вильни було для марш. Пілсудського питанням-особистої честі чи родинно-історичного почування (він походить із литовського ополяченого шляхетського роду); звичайно, в цьому напрямі він не мав суперників між землеками, — хоч у них не було того ентузіязму для цеї справи як у маршала. Та коли відклик Литовців до Ліги Народів довів — після довгих заходів Гіманса — до обопільної згоди на народне голосування у Виленщині (по уступленню ген. Желіговського), прийшло до гострого конфлікту між „федералістами" під проводом самого марш. Пілсудського і прихильниками звичайної анексії, під проводом т. зв. народових демократів. Перші годяться в принципі на звісний проект Гіманса і мають надію, що автономна Виленщина потягне за собою, в недалекій будучині, і самостійну Литву — ковенську; проф. Аскенази, польський делегат до Ліги Народів, працював — як говорять — у цьому напрямі в Женеві в тісному порозумінню з Пілсудським.

Щоб автономну Виленщину зробити жизнеспособійшою і скріпити у ній польський елемент супроти литовського і білоруського, вважали федералісти поширення плебісциту і на три инші повіти, з яких Литовці вже зрезигнували; та прихильники федерації малочисельні, особливо в соймі, тому тілько погроза дімісії маршала вспіла зломити опозицію централістів. Голосування буде не тілько у спірній Вильні а й у дівенних повітах; питання тілько, чи його вислідом буде унія? а Польщею чи звичайна анексія. Марш. Пілсудського жде ще рішаюча битва. Від її результату залежатиме доля „ягайлонської ідеї"; перемога маршала може справді її зреалізувати, хоч на короткий час; невдача його відкрие нову (з історичного погляду — третю) добу польської історії.

Про становище України в цій справі скажемо окремо.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

КОЛЯДА ЛЯХАМ.

Небо й земля, нині всім ликують,
Ляхи у краю наш нарід мордують.
Христос засмутився,
Що лях допустився
Над бідним народом
Руським хліборобом
На Україні.

Прокляті ляхи гірш як Татари,
Кати лютії, польські варвари,
Як були замкнуті
Ті варвари люті,
Не дали спокою,
Хотіли на волю
Видістатися.

Що хтіли, жерли, з народу дерли.
Хотіли свободи, ніби народи,
А то були свині,
Знає світ нині.
Квичить і кусає,
Розуму не має,
Рилом копає.

Рило задерла, біжить на городи
Вантух напхати наробити шкоди.
І так ся загнала
Аж на Україну.
І рилом довжезним
Риє без упину
Прадідну землю.

Ми Українці Галичани,
Подоляки і Волиняни,
Не даймо їм рити,
Тре по рилі бити
Бондами Свободи,
Український роде!
Тим їх проженем!

І заженем їх за городи,
Тоді в Україні не буде шкоди.
Як зловим за рило,
Дай, козаче, шило,
Тре дріт закрутити,
Вже не буде рити
На українській землі.

Мазури хлопи то не рекрути,
Добре двері скажуть замкнути.
Буде вам розпука,
Мазур возьме бука,
Зачне смарувати
По шкірі латати
Ляхву з України.

М. Притула.

ХАБАРНИЦТВО У БОЛЬШЕВИКІВ

(З „Української Трибуни").

Серед инших явищ, що унеможливлюють довше перебування біля одповідальної влади комуністів, велику увагу на себе звертає хабарництво. Воно стало новітнім поубтовим явищем большевицької системи, інтеґральною частиною комуністичного панування. Беруть всі, кождого можна підкупити, на якомуб високому та поважному місці в большевицькій іерархії він не стояв. Звичайний міліціонер, червоноармієць „Заградительного отряда", урядовець совітської установи, член совнархоза, співробітник „чрезвичайки" до комісарів включно — під сим зглядом — всі одним миром мазані і однаково підлягають впливові „взятки". Серед звичайних громадян нещасної країни, одарованої зверху комуністичним раєм, звичайно говорять не про тих, хто „бере", а про тих, хто не бере. Таких людей серед комуністичних верхів небогато і їх перелічити можна на пальцях. Се імена „комуністичних" праведників, що тонуть в морі підкупу та хабарництва, розлитою по території „комуністичного царства". Всі хто тікає з сього царства, на запитанне: як вам пощастило вирватись з пазурів большевицьких? — в один голос оповідають, що „чудесне увільнення" од раю большевицького полягає виключно в чарівній силі хабара. А збігці, втікачі з України, що перейшли через ріку Збруч або инші кордонні пункти, оповідають цілі леґенди про той „промисел" новітній, яким ретельно стали захоплюватись „від нічого робити" всіляки „воєноначальники" большевицьких частин, росташованих на кордоні або на території прикордонних районів.

Серед сих втікачів імена та прівища ріжних большевицьких „комдівів, комбріґів, комполків" та инших начальників, часом фіґурують в ролі милих, сердешних людей, до певної міри „спасителів", що за сотню тисяч карбованців чи гривень, або за десятку тисяч марок польських готові перепустити „на той бік" кордону всякого, хто тільки має в кишені таку суму, незалежно від його віри, стану та політичних переконань. Од Чорного моря по Дністер, далі по Збручу, Горині аж до Припяті йде торг людськими душами, що змагаються вирватись з чистилища большевицького.

Те саме оповідають про центри, міста і місточки, де хабарництво й підкуп звили собі кубло, призвичаїли до себе обивателя, самі зробившись характерною рисою в системі тих заходів, до яких звертається сей обиватель бідолашний, щоб хоч трохи спастись чи полекшити собі життя щоденне в умовинах большевицького панування. Бо фактично справа стоїть так: а) баба дає хабаря куркою, яйцями чи иншими річами голодному червоноармійцю, щоб він не грабував більше; колиж це квартієр якоїсь частини, то щоб не ставив на постой у її хаті військової частини; б) інтеліґент, продаючи останню білизну для прохарчування, дає хабара натурою міліціонеру або члену якогось „ударного" отряда, щоб той не зауважив „спекуляції"; в) перекупщик всіляких річей на базарі, або в прикордонних районах, перш за все, для успіху своїх операцій, увіходить в певні договорні стосунки з місцевими міліціонерами, з усяким тутешнім „начальством" і тоді уже „на вірняка" мовляв би, приступає чи до гандлювання, чи до купівлі-продажу; г) член „внешторгу" так само, не дивлячись на своє офіційне становище і ріжні уповноваження, „задобрює" начальника місцевої частини на кордоні і т. д.

Всі галузі житя, всі функції його, крім насильства, терору і иншої комуністичної „реґламентації" проходять під знаком хабарництва, яке переборює всі приписи, всі суворі накази і всі роспорядження влади большевицької.

— Мій пане, говорив мені не що давно, один втікач — жид, мудрий досвідом життєвим і прозорливий — вони так беруть, так беруть, що ніхто вже краще не зуміє. Ми, жиди, знали поліцейських за царських часів, знали міліцейських за часів Керенського, а потім за Центральної Ради, всі — шарлатани, але так брати, як беруть красноармійські, — то вже ніхто з ними зрівнятись не зможе!

Посвідчення мого бесідника не є одиноким. Про новітнє „битовоє явленіе" оповідають всі, хто вертає або тікає „з того боку". Маємо в сій однолитій і однодумній характеристиці діло з правдивим „голосом народу", який зазначає глибоку деморалізуючу струю, що росплилась по большевицькому орґанізму і роскладає та точить, як той шашіль, з середини, з найглибших нетрів його.

Большевицька влада в богатьох напрямках здеморалізувала наш народ, але в сій невдячній праці вона й сама здеморалізувалась. І хоч моральному фактору большевицька влада не надає ніякого значіння, глузуючи над „старою моралю", але обиватель не бачить ріжниці між старою моралю і моралю новою, бо в його очах і по його розумінню хабарництво чи підкуп є явищами огидливого порядку, які разом з иншими, тягнуть хабарників до льоґічного кінця. Одпорна моральна сила, що мається у нашого народу, зрештою переборе ту отруту, яку прищепили йому комуністи, але самі комуністи не в силі винищити серед самих себе ту роскладову ґанґрену, яка, по авторітетному посвідченню, пустила свої корні в саме нутро большевицького урядового механізму. Видко з сього, що не тільки звичайний червоноармієць чи міліоціонер, але й вищі представники большевицької влади не дуже вірять в силу та довготривалість її, бо не страхаючись суворих репресій, використовують певний час, щоб не опинитись „в дурнях" і мати гроші на той „чорний день", коли у стерна влади стануть инші громадські уґруповання, а набивати собі кешені чужою копійкою не буде так легко, як тепер. Ті, хто на собі за останні місяці і тижні відчув всю силу „побутового" явища в формі хабарництва, оповідають, що воно розростається і приймає все більші розміри. Очевидно, що наближається і той „чорний" для большевиків день, коли настане кінець і їхньому пануванню і хабарництву.

С. Т-ен.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

CUNARD-ANCHOR

Найбільші, найскорші кораблі в світі. Найчемнійша обслуга для пасажирів. У Вашій місцевости або сусіднім місті находиться наш місцевий агент.

До Польщі, Литви, України і всіх прибалтійських країв через Гамбурґ:

SAXONIA ..... Jan. 21
Кабіна $135; III. кляса $103.50. Такса $5.00.

ЧЕРЕЗ CHERBOURG & SOUTHAMPTON, LIVERPOOL & GLASGOW

ALGERIA ..... Jan. 21
SCYTHIA ..... Jan. 26
ASSYRIA (з Boston) .... Feb. 4
AQUITANIA ..... Feb. 7

Через Анґлію або Гамбурґ до Данціґу $106.50; Лібави $110.00. Такса $5.00.

НОВА КОЛЯДА.

Весела новина прийшла з неба нині.
Що спускають дух остатний ляхи в [Галичині.

Нам всім Українцям тре то добре знати,
Що ми мусим в Галичині ляхів погребати.

Ми Вам прийшли нині заколядувати
І громаду всю зібрати йти ляхів ховати.

Гробів накопати, ляхів в них зіпхати.
Зато треба нам коляду сяку-таку дати.

Старші по доляру, а по кводру діти,
Вже не будуть більше ляхи нам в хаті [смердіти.

Хату з них обчистим, заметем чистенько,
І на волі заспіваєм коляду красненько.

С. М.

З ЖИТТЯ ПРИДНІПРЯНСЬКИХ ЗБІГЦІВ У ЛЬВОВІ,

Не зважаючи на скрутне матеріяльне становище збігців з Дніпрянської України серед них помічається весь час велике зацікавленне громадськими справами й активна самодіяльність.

Скликанне останніх загальних зборів філії Т-ва Допомоги Збігцям являється найліпшим доказом сього. Помічаючи в управі філії за останні часи якесь внутрішнє тертє поміж членами її, збігці — члени філії — зажадали скликання загальних зборів, що управа, згідно зі статутом, й мусіла зробити.

Збори в перший день свого засідання вислухали доклад ревізійної комісії і ствердивши деякий непорядок в справі роздачі допомоги, винесли бувшому складови управи недовіре і приступили до вибору нової, членами якої обрано. Одайника, Команду Деркача, Наумова, Войну, Сімбірську й Варчука. На засіданнях нової управи обрано: головою Деркача, заступником Одайника, скарбником Сімбірську, секретарем Команду. Тодіж вислухано звіт бувшого голови Волосевича про поїздку до Варшави прийнято від нього річі для дітий; затверджено нових членів філії та кооптовано в склад управи проф. Білецького (був. голову наддніпрянської секції при У. Г. К.) і правника Завадського. Крім сього на засіданню управи ухвалено перевести нову реґістрацію всіх збігців з України, не зважаючи на їх політичні переконання, та вирішено післати до Варшави (до уряду Петлюри члена управа за грішма і біллєм. Проф. Білецький дав поясненнє, що на днях можна буде одержати від У. Г. К. літні убрання, бо, по його словам, тепле убраннє викрадено зі складу.

На днях управа одержала від У. Г. К. убрання для дітий. Сподіваються, що ще одержать 140 кільоґрамів муки за 7900 мар.

ЗИМА.

Серед ночі прилетіли
Тихі, ясні, срібні, білі,
Легкокрилі сніжинки, —
Гори, доли, степ укрили,
Ліс, діброву забілили
І засипали стежки.
Як сходило сонце в ранці,
То завили сіроманці,
Аж луна яром пішла.
Гей, надходить час гіренький,
Звір, великий чи маленький,
Знає, що таке зима...
А в хатах, в селі, чи в місті,
Розцвилися золотисті
На віконцях цвіточки...
Йде нова пора для втіхи
Тож то будуть крики, сміхи,
Гей, давайте саночки!
На горбку, як днина божа,
Там дітвора люба, гожа,
Йде з вітрами у завід,
А на совганці, на леді,
Йдуть по срібній ожеледі —
Аж тріщить на водах лід.
Так тепло сніги прикрили,
Землю ледом зморозили,
І закрили сонця світ,
Лиш в діточому серденьку
Все привітно, все тепленько,
Не зівяв весняний цвіт.

Ю.

СОН.

Не пройти троє гон,
Як могили стоять. —
Тихий спокій і сон...
Не добудишся — сплять...

Тут ще вчора цвіло
Зле проміння ґранат. —
Враз поблідло чоло:
— Що?... невже і мій брат?...

Похилився на хрест. —
Мертвий хрест і дріжить. —
Метеор кинув жест:
— Годі привидно жить!...
Ген, за гони — простір! —
Тут могили стоять. —
Шепче вітер із гір:
— Не буди їх!... Хай сплять!...

КЛИМ ПОЛІЩУК.

Нема на світі нічого так поживного і успішного як

ЕМУЛЬСІЯ SCOTT-A

для худих, виснажених дівчат в молодім віку. Оплатиться спробувати

Scott & Bowne, Bloomfield, N. J.

— ТАКОЖ У ФАБРИКАНТІВ —

KI-MOIDS

(Таблички або зернисті)

НА НЕСТРАВНІСТЬ

20-18SK

КУПУЙТЕ КАЛЄНДАРІ НА РІК 1922

Календар Українського Народного Союза .....60 цт.
Календар Сирітського Дому з Філаделфії .....60 цт.
Гумористичний Календар Козака Чорнохліба ....60 цт.
Календар Приятель Жовніра .....50 цт.
Ілюстрований сатирично-гумористичний Календар „Будяк" зі Львова .....25 цт.
Календар Стінний з портретом Івана Франка....30 цт
Календар Стінний з портретом Т. Шевченка....30 цт.
Календар стінний з релігійним образом Пресвята Родина .....30 цт.

Замовлення і гроші посилайте на адресу:

BASIL HRISHKO,
437 N. 6th Ave., Scranton, Pa.

КУПУЙТЕ ГУМОРИСТИЧНО-САТИРИЧНИЙ ЖУРНАЛ

„БУДЯК"

видаваний у Львові. До продажі є ч. 13 і 14. Поодиноке число 5 цнт. з пересилкою. Пишіть на адресу:

"SVOBODA",
83 Grand Street, Jersey City, N. J

ПОЗІР, УКРАЇНСЬКІ ГРОМАДИ!

Місія Українського Правительства Галичини просить всі українські громади в Злучених Державах, щоби гроший, зібраних на Позичку Національної Оборони Українського Правительства Галичини не передержували у себе, але сейчас відсилали до місії у Вашинґтоні.

Місія мусить відсилати всі гроші до Правительства в долярах, аби при виміні не поношено страти, а така пересилка потребує часу, і тому гроші мусять бути впору у Вашинґтоні. Кромі того передержуванне зібраних гроший на записи здержує також канцелярійну полагоду й оголошуванне громад та осіб, що зложили свої гроші на бонди. —4

Вашинґтон, Д. К., 28. грудня, 1921.

ДИПЛЬОМАТИЧНЕ ПРЕДСТАВНИЦТВО ГАЛИЧИНИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ

За фінансово-Торговельний Відділ:

Др. Лука Мишуга.

ВЖЕ ВИЙШОВ З ДРУКУ ОБЄМИЙ

КАЛЄНДАР

УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА НА РІК 1922

Зладив д. Омелян Ревюк, редактор часописи „Свобода".

СЕЙ КАЛЄНДАР ОБІЙМАЄ 232 СТОРІН ДРУКУ ДОБІРНОГО МАТЕРІЯЛУ І ОКРАШЕНИЙ МНОГИМИ ІЛЮСТРАЦІЯМИ ЯК: ОБРАЗКИ, ІЛЮСТРУЮЧІ ЖИТТЯ УКРАЇНЦІВ У СТАРОМУ КРАЮ ТА РІЖНИХ КРАЯХ НА ЕМІҐРАЦІЇ.

ПАПІР ГАРНИЙ, ДРУК ВИРАЗНИЙ І ЧИТКИЙ. ДУЖЕ ВІДПОВІДНА КНИЖКА НА РІЗДВЯНИЙ ДАРУНОК. СЕЙ КАЛЄНДАР ДРУКОВАНИЙ ДЛЯ ЧЛЕНІВ У. Н. СОЮЗА, А СПОРЕ ЧИСЛО ПРИЗНАЧЕНО НА ЗАГАЛЬНУ РОЗПРОДАЖ.

ЦІНА 60 ЦНТ. (Марок не приймаєсь).

ХТО ХОЧЕ НАБУТИ СЕЙ КАЛЄНДАР, НЕХАЙ ПРИШЛЕ СВОЄ ЗАМОВЛЕННЄ ВРАЗ З НАЛЕЖИТІСТЮ ПОЧТОВИМ АБО ЕКСПРЕСОВИМ МОНІ-ОРДЕРОМ НА АДРЕСУ:

„SVOBODA", 83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.

або на адресу Книгарні У. Н. Союза:

UKRAINIAN PUBLISHING & PRINTING,
30 E. 7th Street. New York City.

ВЯЧЕСЛАВ БУДЗИНОВСЬКИЙ.

КРОВ ЗА КРОВ

НА ЗАПОРОЖУ.

Оповіданнє з другої половини 17-сотих років.

(Продовженнє)

(13)

Недоля моргнув до Батюка на знак, що хоче з ним окремо без свідків.

— Зайдіть до хати, послухаю. А ви, товариство, розложіться тимчасом перед хатою в садку. Служба зараз винесе все, що здороженому потрібне.

— Не маю ніякого порученя окремо до вас, — заговорив Недоля до Батюка. — Просьбу маю, що правда, але до цілої старшини паланки. Маю просити, щоби не ждучи на письмо від січової старшини, розмістила в Паланці тих десять Полтавців з їх родинами, котрі може пізнійше надтягнуть. В чотири очі говорю з вами про се тому, бо треба вам знати, з якої причини сю десятку приводимо до вас. При них я не міг говорити, бо вони самі не всьо знають і до якогось часу не повинні знати.

Козак розповів Батюкови всьо, як було. Батюк аж затирав руки з утіхи.

— Котюзі по заслузі!... Котюзі по заслузі... Кров за кров! — повторяв раз-у-раз.

Переночували всі у Батюка. На другий день Гетьманці питали, що їм тепер діяти і куди їх поведуть.

— Воно так скоро не піде, — сказав їм Батюк. — Я не рішаю, бо я не старшина. Справу мусить порішити паланочна старшина. Значить, зі справою треба насамперед звернутися до полковника Чмеля. Він скличе старшину і як вона врадить, так буде. Але ви не мусите всі мандрувати до него. Можу се зробити за вас. Зладжу письмо до полковника і вишлю післанця. Між тим ви самі не будете мати ніякої роботи. Хочете відпочати, т ов мене є досить харчів і для вас. Хочете вже тепер придбати що на зиму, то можете взятися не до одної роботи. Ось, приміром позавтра піде на схід валка рибаків. Відведе її більша сторожа козацька, щоби назад привести сю ватагу, яка там працює вже від давна і має вертати домів. Хочете, можете причепитися. Рибалки й козаки, що їх будуть проводжати, зберуться коло моєї хати завтра з полудня.

Сей плян Полтавцям так сподобався, що не хотіли слухати инших проєктів Батюка, лише рішили прилучитися до рибалок. Що не мали сітий ні инших прирядів рибалських, не журилися. „Якось то буде", потішали себе, „не святі горшки ліплять".

Батюк показав готовість вислати до полковника письмо власним післанцем. Але оба Січовики, що привели Полтавців, боялися, що їх сотник возьме се за невиконанне приказу. Його приказ був представити справу самому полковникови. Отже вони рішилися поїхати і то зараз, до самого полковника і аж від него вернути до Січи. Гостинному Батюкови ледви вдалося намовити їх, щоби лишилися у него бодай ще через одну ніч. З огляду на се, що від Батюка аж майже до самої Січи не було ніякого хутора ні до кого було поступити, вони лишилися.

На другий день, ще не ціле сонце показалося на краю степу, залаяли собаки. Батюк приступив до вікна і побачив їздця, що наближався звідси, де в степу паслися тепер його коні. За малу хвилину їздець був під хутором. Батюк пізнав свого чабана. Цікавий, що його могло в таку пору пригнати домів, вийшов з хати. Чабан скочив з коня і здіймаючи поквапно кульбаку, рівночасно говорив, не ждучи на питаннє господаря, чого приїхав.

— Пару коний! — крикнув.— Живо пару коний! Одного для вас... кажіть зараз сідлати... Другий для мене. Мусимо вітром назад, а сей кінь другої такої їзди вже не видержить. Десь коло нас є московські конокради. Нині в ночи ми спіймали одного. Салдат його царського величества. Він або великий знаток від коний, або в чіпци вродився і має щастє, бо вибрав собі аж два найліпші... тоті, за котрі я перед вами відповідаю горлом. За те він не мав щастя в їзді. Наші собаки занюхали московський смрід і пустилися за ним. Кінь, також не привикший до московського повітря, скинув їздця. Упав на голову, чи як, бо як ми причвалали до него, то лежав без духа. Ми були би його відразу повісили, але з того, що він наверз, виходить, що тих царських конокрадів є в степу більше. Він саме грозив, що як йому що вдіємо, то царське військо, котре йде за ним, люто нас покарає... що найменше повбиває на палі. І нам здавалося, що одинокий Москаль був би не важився так далеко загнатися в степ. Ось чому чабани казали мені щоби я вас про се сповістив... Може ви від конокрада зумієте щось більше видусити ніж ми. Нам він нічого не каже, лише грозить і матіркує.

Не питаючи більше, бо чабан уже сам сказав всьо, що в першій хвили треба було знати. Батюк пішов сам до стайні сідлати коня. Деякі гетьманці чули оповіданнє чабана. Не маючи на нині ніякої роботи, рішилися і вони відвідати конокрада. За малу хвилину чабан, Батюк і три гетьманці щезли в високій траві.

— Вже поставили шибеницю! — крикнув чабан, показуючи рукою. — Ще хвилинка і будемо на місци.

Задержалися коло шибениці. Під нею сиділи два чабани. Між чабанами лежав Москаль із звязаними руками й ногами.

— Ти хто такий? — спитав Батюк і не злізаючи з коня.

— Та бачиш, хто. Їх царського величества салдат. Не досить тобі сего? Як ти хазяїн, то скажеш зараз пустити мене. Як не пустять, то прийдуть салдати і всіх вас вивішають... На отсій таки шибеници, що ви самі поставили!

— Ми вже такі дурні не будемо, щоби, так як ти, пхати голову в петлю. Хто, як хто, а найбільше ти повинен просити Бога, щоби твоїх Москалів чорт не повів твоїми слідами аж до нас. Ти-ж дезертир, тебе першого повісилиб. Ось ліпше скажи, де ти своїх покинув, та чого вони влізли на Запороже?

Хоч Москаль гороїжився, то його лице показувало, що шибениця таки нагнала йому жаху. Коли почув, що його беруть за дезертира, вступив в него дух. Хотів Батюка укріпити в тій гадці, що він дезертир.

— Твої чабани сказали мені, що я цілком певно повисну... вже й шибеницю поставили. Добрі майстри. Впрочім я сам знаю, як ви конокрадів караєте, та що за дурну шкапу у вас нема помилування. Отже й повисну... Але чому козак, чому степовий лицар має без конечної потреби плямити себе катівським ремеслом?! Говорю, без конечної потреби, бо ти сам сказав, що я дезертир, отже як попаду в руки наших, то вони мене повісять. Хочеш мати мене доконче на шибеници, то передай мене моїм. Стане на твоїм і твої руки будуть чисті та біди не напитаєш собі, яку напитав би, коли би моє начальство провідало, що ти зробив з салдатом цариці.

— Насамперед кажи, де твої стоять і яке діло завело їх разом з тобою на Запороже? Що ви тут згубили?

— Де вони стоять, того не скажу, бо сам не знаю. І сего не знаю, чи вони взагалі стоять... Може їдуть, може й лежать. Може тепер їх кости обгризають воки сіроманці. І сего не скажу, чого ми на Запороже прийшли. Знаю тілько се, що ми стояли в Полтавщині. З місця нашого постою повели нас на Запороже і, не кажучи, де мета нашого маршу, вже три неділи вели нас крізь запорожський степ.

— І ти утік від них? Може того, що ти був пішохода, а тобі забаглося погарцювати конем?

— Гм..., утік... ніби від них, і ніби не від них...

— Скорше, скорше. Розповідай дальше! — крикнув Недоля, що з цікавости приїхав сюди разом з Батюком, — бо ми здаєсь знакомі. Се, що говориш, сходиться з тим, що я бачив. І тебе мабуть бачив.

— Скорше? Як буду скорше розповідати, то скорше скінчу. Як скорше скінчу, то скорше повисну. А до сего я не кваплюся. Як хочеш, козаче, чути все, а воно цікаве, то будь терпеливий, почуєш... Отже вели нас, тай вели, а степови кінця нема, тай нема. Аж одної ночи... Та що то богато розповідати... Одної ночи, як наш табор спав, наскочили на нас Татари. Мабуть зрадили гетьманці, що нас проводили. Татари всіх нас вистріляли та висікли. Я щасливо так скрився в траві, що Татари моєї тропи не знайшли. Скоро Татари відійшли, я потяг слідом витолоченим в траві якоюсь більшою валкою і так зайшов аж до ваших коний.

— А ти маєш таку вдачу, що як побачиш чужого коня, то зараз мусиш трібувати, чи добрий? Ще й одного було тобі замало. Мусів взяти два. Щоби було на переміну? Ти мабуть чув, що люди їздять розставними кіньми.

— Не жартуй, бо не знаю, як ти зробив би, коли би тебе недоля була, так як мене, загнала в степ, і ти хотів дібратися до своїх... хоч би на те, щоби тебе не взяли за дезертира. Ну, тай присягав я на вірність цареви.

Щоби вернути до своїх, я мусів дістати коня... Коли не можна було инакше, взяв чужого з пасовиска. Я може зле зробив, але ти розваж і скажи, чи хто другий зробив би инакше?

Лице Батюка злагідніло. Він вже від обох Січовиків знав про татарський напад і розгром Москалів. Сповіданнє Москаля видалось йому імовірним. Було можливе, що се не заводовий конокрад.

— Як би то була правда, все те, що ти тут нам розказуєш, то може далась би вигадати для тебе якась менша кара, ніж посторонок і шибениця. Але ти, небоже, брешеш. Як би то була правда, то ти не брав би аж два коні. І ти не боявся би зайти до мене просити помочи в справі твого повороту домів.

— Ні, — не бреше! — перебив козак Полтавець. — Тепер розповів щиру правду. Воно так справді було, як він каже. Впрочім зараз справдимо. Лише не знати, чи саме він там був, де таке скоїлося... Скажи нам Москалику, кілько вас було?

(Далі буде).

ПОВІДОМЛЕННЄ.

Сим подається до загального відома, що Екзекутива У. Н. Союза, в увзглядненню численних домагань урядників відділових, з огляду на усталений звичай по відділах У. Н. Союза, в цій порі року приймати нових членів до орґанізації за зменшену ціну вступного, ухвалила, що в місяцях СІЧНИ і ЛЮТІМ 1922 року буде прийматися НОВИХ ЧЛЕНІВ ДО У. Н. СОЮЗА ЗА ОПЛАТОЮ ТІЛЬКО 50 ЦЕНТІВ, ВСТУПНОГО.

ЗА ЕКЗЕКУТИВУ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА:

ІВАН КАШТАНЮК, гол. рекорд. секретар.

Дано в Джерзи, Сіти, Н. Дж. 28 грудня 1921 р.

КОЛИ БАЖАЄТЕ,

Щоби ті кому посилаєте гроші до краю, дістали АМЕРИКАНСЬКІ ДОЛЯРИ в готівці, голосіться до нас. Ми пересилаємо і доручуємо в краю ДОЛЯРИ.

Чисце подані дисти є живим доказом за як короткий час доручу доручуємо:

ЛИСТ 1. „28-го мая 1921.

Вп. Пане:—Посилаю Вам $110 і прошу вислати до моїх родичів як найскорше... Остаю з поважанием

KSENIA IZAK, 151 N. Main St., Canadaigua, N. Y."

ЛИСТ 2. „15-го липня 1921.

Вп. Пане:—Я нині отримала дист з дому в котрім пишуть, що отримали $100, котрі я вислала через Ваш Банк. Отже посилаю знова $200 і прошу їх вислати на ту саму адресу. Дякую Вам за Ваш труд.— Остаю з поважанем KSENIA IZAK". (Адреса та сама).

Сі гроші були вислані поштою. Зверніть увагу на дати листів, а переконаєтесь, що на доручене грошей і на відповідь взяло всього півтора місяця. Телеграфічно доручуємо до кількох днів.

Голосіться до нас листовно або особисто. В нас отворено до 8. год. вечер.

STANDARD BANK

AVE. B. COR. 4TH ST. NEW YORK

ПРИ ПОВОРОТІ ДО КРАЮ І ТУТ В АМЕРИЦІ

цена літнього ремесла від автомобільного. Я є з краю довголітній і добрий механік і шофер в Америці. Хто вибиться в нашій школі, той стане добрим механіком і шофером. Будете нам вдячні по всі часи. Знаєте, що наша школа є одною з лїпших в Америці. Уважають до науки всі найновійші моделі автомобілів. Денні і вечірні курси. Можете заробити 25-35 дол. на тиждень. Просимо зайти до нашого офісу і порозмовляти з нами. Офіс отворений і в неділі.

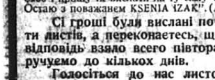

Записуйтесь до нашої школи. — L. Stepanoff, інструктор і механік.

Для інформації наш офіс отворений в неділі до 12. г. в пол. Пишіть по каталоги

ARENA AUTO SCHOOL, 151 W. 54th St., NEW YORK, N. Y.

ПОВНА ОБСЛУГА.

Заграничний Департамент сього аБнку є вповні спорядженний дати Вам всяку услугу, якої можете жадати від СКРЕНТОНСЬКОГО НАЙБІЛЬШОГО БАНКУ.

FIRST NATIONAL BANK

SCRANTON. PA.

ПІД ДЕРЖАВНОЮ КОНТРОЛЕЮ.

Купує і спродає заграничні Грошеві Драфти, Грошеві Ордери. — Пересилає гроші телеграфічно. — Спродає шифкарти і т. д.

ЦІНИ -- ГОВОРЯТЬ

ГАРАНТОВАНІ ПЕРЕБУДОВАНІ КАРИ, МОЖЕТЕ З СИМ ЗРІВНАТИСЯ? — МИ НЕДУМАЄМО.

4921	Oakland Sedan	$1250.00
1920	Oakland Sedan	1025.00
4919	Oakland Coupe	750.00
1919	Oakland Coupe	800.00
1921	Oakland Touring (Demonstrator)	900.00
1921	Oakland Touring (Good as new)	950.00
1921	Oakland Touring	800.00
1918	Winton 7 pass. Tour	550.00
1919	Maxwell Touring	250.00
1918	American	350.00
1920	Scripps Booth Chummy Road	550.00
1919	Scripps Booth 3 pass. Road	350.00
1921	Oakland Coupe (Ran 800 miles)	1600.00
1917	Oakland Touring	150.00
1919	Olympian Touring	550.00
1918	Dodge Sedan	900.00
1920	Ford (One Ton Truck) Closed body	350.00
1919	Velie Touring 7 pass	350.00
1920	Mitchell Touring 7 pass	950.00
1920	Cole 8 Chummy Road	775.00
1918	Reo Roadster	350.00

5% ОПУСТУ ЗА ГОТІВКУ

АБО ДОВІДАЙТЕСЯ ЗА НАШІ ДОВІЛЬНІ СПЛАТИ І ЧАС.

HUDSON COUNTY OAKLAND SALES CORPORATION

861-863 Bergen Avenue, Jersey City, N. J.

ДО РІДНОГО КРАЮ

ЕКСПРЕСОВИМИ КОРАБЛЯМИ ЧЕРЕЗ

ГАМБУРГ, БРЕМЕН, РОТЕРДАМ, АНТВЕРПЕН І ГДАНСЬК

Старанна опіка і чесна обслуга. Каюти для всіх в третій клясі на 2, 4 і 6 осіб. Пашпорти і всі инші документи виробляємо без жадних клопотів для Вас. Переконайтеся а будете вдячні нам і самі собі.

ПЕРЕСИЛАЄМО ГРОШІ до краю під гарантією. СПРОВАДЖУЄМО РОДИНИ ДО АМЕРИКИ І ПОЛАГОДЖУЄМО ВСІ СТАРОКРАЄВІ СПРАВИ. В кождій потребі все вдавайтеся тільки до своєї української інституції, — Американсько-Українського Бюра. Наша ціна літня чесна обслуга нехай буде для Вас найлїпшою запорукою.

По всі інформації пишіть або приходіть до:

AMERICAN UKRAINIAN BUREAU, INC.

520 E. 6th Street, NEW YORK, N. Y. 322 N. 8th Street, PHILADELPHIA, PA.

ЗА УПРАВУ БЮРА: — АНТІН ПАШУК, през.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЄ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА—СЕ СИЛА. — ПИШІТЬ ПО НАЙНОВІШИЙ ЦІННИК КНИЖОК.

ШИФКАРТИ

через ГАМБУРГ, АНТВЕРП, РОТТЕРДАМ, БРЕМЕН І ДАНЦІГ, продаємо по номінальних цінах. Пашпорти виробляємо до одного або двох днів. Посилаємо гроші до краю в долярах або марках по найвищій курсі з повною гварантією. По всякі інформації пишіть або зайдіть до:

EUROPEAN STEAMSHIP AGENCY 115 FIRST STREET, NEW YORK, N. Y.

ДОПИСИ

ШІКАГО, ІЛЛ.

Відозва Головної управи Січової Організації Українців у Злучених Державах Америки до всього українського народу на еміграції.

Дорогі Братія і Сестри!

Всім Вам звісно, що одинокими оборонцями України були „Січовики, Козаки — Запорожці. Де-б не стояли нині москалі на Україні, то в кождій з них лежить один з тих наших борців, котрі носили назву „Січовик", „Запорожець", „Козак", „Гайдамака", „Довбущук" або „Січовий Стрілець". Сини України, згуртовані під тими назвами, се були найкращі сини, що клали свої голови за її волю.

Здається, всім Вам знана та славна назва: „Січ", під котрою гуртувалися наші перші борці, під котрою розширилася просвіта і поступ по цілій Галичині, Буковині, а навіть Великій Україні.

Та назва, те гасло „Січ" мусить бути дороге всім Українцям. Той дух січовий, коли не згинув дотепер, згинути не може і не сміє ніколи! Нехай же та назва єднає нині всіх, хто бажає волі України.

Січова Організація, яка появилася вперше між американськими Українцями ще в 1916 р., поставила собі за мету плекати тілесні й душевні здібности серед наших еміграитів на рідним, українським національнім тлі. Особливо молодіж обох полів, дівчата і хлопці, а таксамо і старші, навчаться в „Січах" дисципліни, карности і послуху; навчаться пізнавати велику вагу й конечність солідарности між Українським народом.

Січ — се організація міжпартійна, загально національна українська інституція, яка не виключає зі свого складу ніякої релігійної чи то політичної групи. В „Січи" має місце кождий Українець і Українка, що ставить на першім місци волю і самостійність України.

В „Січи": наука, злука, братерство і поступ, а передовсім свідомість національна.

В „Січах" виробиться зручність фізичну і скріпиться тілесні сили, а звісно, що „в здоровому тілі здоров душа".

Тож, Браття і Сестри, як ми будемо всі знати, „хто ми, чиї сини і доньки"; як ми будемо знати й уміти жити в згоді та постояти за свое право, то нас жаден ворог не розбє і ми скорше чи пізнійше мусимо визволити рідний нарід і край з ворожих ярем.

Взиваємо Вас, Браття і Сестри: Кому мила воля рідного народу і незалежність рідного краю, ставайте до січові ради!

Закладайте товариства січові в кождій місцевости. Хай в тім товаристві буде світло науки і знання! Хай із того товариства пливе дух правди і згоди, до праці на полі здобутть рідному народови лучшої долі і волі.

Збирайте 10 до 15 Українців чи Українок, без різниці на переконання релігійні чи політичні, і закладайте товариство січове.

Пишіть по статути, підручники, чартери й инші річи, а також по ширші інформації, до головного уряду Січової Організації на адресу: „Sich". 2117 W. Chicago Ave., Chicago, Ill.

Нехай по цілій Америці, в кождій місцевости, де-б не жили Українці, залунає січова пісня, яка згуртує всіх під січовий прапор, що поведе нас до виборення вільної, незалежної України.

ЗА СІЧОВУ ОРГАНІЗАЦІЮ УКРАЇНЦІВ У ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ:

Михайло Кощюк, аост. отаманa; **Стефан Мусійчук**, писар рек.; **Никола Пашко**, писар фін.; **Лука В. Стахурський**, особний; Іван Шкраба, скарбник.

БАЛТІМОР, МД.

Дітн і дітнска.

Перегляньте, прошу, виказ ч. „Свободи" зі всіх місцевостий по цілій Америці, кілько котрі громади зложили на оборону Галичини. Коли ви уважно видержаєтеся в цей виказ, то будете дивуватися, чому так є, що одні дїти нашого народу можуть працювати для ченьки України, а другі ні. Чиж ті нашої ненароди є хорі на голови, чи може є яка причина, що вони не почувають себе вірними синами своєї старої вітчини. А може ті нещасні дітиска не бажають добра собі і своїм братам тай не чують тих гримких кликів, які лунають по цілій Америці?

Поміж нашим народом є богато таких байдужних неробів, котрі на народну справу з пренебрежением дивляться тай ще другим дорікають. Вони кажуть: „Що, я знаю, що то з того буде?! Коби знатте, що в кума питте, то бі і дїти забрав! Коби знати, що то щось поможе, то я би дав! А як буде на що, то тоді дам".

Чоловіньку! Як вже будемо мати свое, то тоді обійдеться без твого давання, бо твое давание прийде запізно. Тепер нам послідна година вибиває, тож нам не вільно бути пізнимами. Ставаймо разом до праці і боротьби і спитаймося, щоби відтак не було запізно!

Приглянімося иншим народам. От Айриші сімсот літ боротьбу провадили: і житє своє віддавали і гришми сипали, а таки доборолися своєї самостійности і нині така велика Англія з ними рахується! Подібно малася справа і з инщими народами. Між ними не було ні пізних Іванів, ні зрадників, ні фарисеїв ані Юдів, ні крупників, як у нас вся та потвора знаходиться. В инших народів як щось таке подібне виродиться, то вони вміють зараз з такими виродами впоратися. В них обовязує гасло: один за всіх, всі за одного! А в нас того нема. В нас одні полягли на поли боїв, другі по тюрмах гинуть з голоду і холоду, а треті — з перших і других глузують і насміхаються.

А ми тут в Америці до котрої з тих трох груп належимо?...

Правда, декотрі тутешні нащі громади вже досить своєї праці доложили на ратунок свого рідного краю, але де решта? Чому многі наші громади тихонько собі сидять, другим поза плечі ховаються і чекають на готове? Неодин з нас то би й зараз до краю вибрався, як би хтось йому волю виборов. На готове, опихане доброго то „осьто мнє", але як треба щоненбудь заопихати, то — „най вони". На вільну Україну кождий має би охоту їхати, але дати щоненбудь на визволенне сеї України з ворожих рук, то не богато охотників знайдетьсся.

От і в нашій місцевости деякотрі братєва У. Н. Союза вже зложили свій народний податок. Декотрі люди дали по пять долярів, декотрі по двайцять пять, а один чи двох то пятьдесять долярів. Але де решта „инших тріотів"? В нас повинно бути зложених не 360 долярів, а богдай тисяч долярів! Але що-ж в нас такий, що не мав, то щоби і ніколи нічого не мав, бо він, як чогось доробиться, то своєї народности не підопре, але своїх ворогів підпирає. На примір у нас один Русин має три штори. Його кождий знає, бо він все вдолину голову носить; видко, що бідака прогрівшився. Він купив польських бондів за двіста долярів, польських щерів за чотирнста долярів. Тепер ті щери (уділи) пішли на ліцитацію і Німці їх закупили, а тому Русинови пшик остався.

От такі то є в нас люди! На свій бонд не хоче дати сто долярів, а на подьські бонди то аж кілька соток вилупив. Що-ж такому молевіякови належить ся? А нічого, лише щоби польський шандар упхав в него бат, як у безрогу, най би така єкстина не ходила помежи людй! Є тут у нас ще й такі створіннє, котре любливо оскатакує мудрість говорить: „Поляки то за Петрушевича так людий мордують, бо якби не Петрушевич, то люди мали би спокій". Сей бідний „фільозоф" не знає того, що за панщини, як Петрушевича ще й на світі не було, Ляхи вже мордували наших людий і на паль їх саджали. Але се Ляхам не помогло, бо народу ніхто не може замучити, щоби його не було на світі. Наш царід боровся давно, скинув панщину і ляцьке ярмо, а таксамо і тепер буде боротись, поки не виборе собі волі.

Ляхи, легкодухи, байдужні ліюхи, котрі до сего часу стоятались і не закупили ані за пять долярів бонда, возьмиться тепер за кишеню і покажіть свстови, що ви також хочете бути вірними синами своєї вітчини.

Таксамо і ті, котрі обіцяли закупити бонди по сто долярів, нехай тепер поспішаються. Вже раз своє діло доверитись, бо обіцяти, а не дати, то ви знаєте, як таких людий зветься... Обіцяв пан кажух, так тепле було його слово. А ні на народну справу хочби й не обіцяли, то таки повинні дати. Спішіться з датками, щоби по-

тому не треба було вимінювати публично ваших імен.

Ті Українці, котрі вже свій народний податок зложили, нехай зберуться в найблищім часі, чи то на своїм мітингу, чи то так один з другим, і нехай збірочку по пятку. Хто може дати більше, най дає більше, а хто не може, най дає меньше. Даваймо що можемо, лиш — рали Бога — не сидім байдужно, бо зближається час нашого суду, тож щоби ми були приготовані, коли наша справа буде рішатись.

Будьмо дітьми своєї Матери, а не дітиськами!

Свідомий.

СКРЕНТОН, ПА.

Відповідь зі Скрентону.

На запит наших гостий, які були на представленню „Душогубка", котре відбулось 26. падолиста м. р., чому я не даю спростованя на допись зі Скрентон, Па., котра появилась в часописи „Народна Воля" (10. грудня 1921 р., ч. 144) під заголовком „Невдале представленнє", підписане якимсь „Шмахтяр не еренти", рішучо відповідаю, бо се було поникше моєї чести.

Видно, що дописуваєть „Шмахтяр" і його редактор в той час собі смачно спали, бо представленне відбулось 26. падолиста, а не 24. падолиста, як подав „Шмахтяр не еренти".

З поважанєм

С. Пелех, режісер.

НЮ ЙОРК, Н. И.

Змилуйтеся над бідними українськими сиротами!

Від настоятельки Українського Сиротинського Захисту у Львові я одержав отсе письмо:

Львів, 10. грудня 1921.

Слава Ісусу Христу і Марії!

Високоповажаний Пане!

Ви за морем, а я ак в Европі чуло за Вашу доброту.

Мій Пане! Яко директорка Українського Сирітського Захисту при Потоцькому у Львові, я дуже бідна. Всього мені бракує. Пікільні прибори і кишки дуже дорого коштують, а прецінь наші діти мусять обрядуватись! Це буде колись підвалина українського народу. Це Ваші брати і сестри, ті українські сироти.

Прошу Вас, Високоповажаний Пане, будьте так добрі і просіть, де можете просити, добрих українських людий, щоби зложилися по одному долярови на українські сироти нашого захисту. Я маю великий дом, але як би мала 150 долярів, то могла би всьо заплатити.

Мої добрі люди! Що у вас значить 1 долар, а для моїх сиріт це великий маєток! Пишіть нам, що Дитятко Ісус Вам, то запише в небі — на капітал вічний!

Мої добрі люди, прошу Вас. Дайте цю жертву для бідного перестарувалого Дитятка Ісус, а Воно Вас помолить. Помоліть нам українські сироти за нас, бо злідні не дадо помочі, бо люди бідні! дорожня велика!

За тих добродіїв, котрі дадуть по одному долярови, або більше, наші сироти будуть щоденно молити молитву у капличці. Заступаїте їм родичів, а Дитятко Ісус не забуде Вашого вчинку діла і буде Вам милосерний.

Мій Пане! Ісклею Вам від Дитятка Ісус усяких дась і вичікую відповіди.

Ваша, Вам вірдана, **сестра Тереся**, директорка С. С. Василянок.

(Печать: Народна і захована дівоча школа С. С. Василянок з правом приходности у Львові).

Мій адрес: **С. Тереся Ч. С. В. В., директорка школи сиріт у Львові, ул. Потоцького, 95.**

Зараз по одержанню висше наведеного листа я зібрав на ту ціль 5 долярів. Жертвували: Катерина Кузьма $2.00; Анна Летуч, Кирило Легкун і Ілія Киселиця по $1.00.

Хто з милосерних Українців схотів би дещо жертвувати для українських сиріт у Львові, най буде ласкав заслати свою жертву просто до Львова. Можна також посилати датки на мою адресу (**Michael Galan, 328 East 6th St., New York, N. Y.**) Приїзбрані жертви я дуже радо вишлю до Земельного Банку Гі. потечного у Львові, а ся інституція передасть гроші Сестрам Василянкам.

Усім Вш. Жертводавцям я в імени обдарованих сиріт у Львові складаю щиру й сердечну подяку.

Михайло Галан.

НЮАРК, Н. ДЖ.

До всіх українських запомогових організацій, церковних громад і до всіх Українців в Америці.

Дорогі Браття!

Як то вже многим з Вас відомо, головна управа Українського Педагогічного Товариства відіслала до нас в справі „Рідної Школи" з заклнком о ратунок.

В якім положенню опинилось рідне шкільництво в краю, Ви також вже знаєте.

Та не вистарчить тільки знати про це; треба робити, треба негайно приступити до діла, кинутись до ратунку.

Надія наших братів з краю спочиває на нас, американських Українцях.

І ми мусимо не завести їх в тих надіях.

Нашим обовязком є сейчас же взятись до діла й ратувати наше рідне шкільництво від загибели.

„Рідна Школа" потребує фінансовой помочі і ми ту поміч мусимо їй дати.

Управа Українського Педагогічного Товариства відрекласть до нас голосом просьби-розпуку.

Постараймося відповісти на ту просьбу **голосом долярів. Сейчас! Негайно!**

Першими поспішили вже з такою відповідию злучені товариства Нюарку, висилаючи на „Рідну Школу" 160 долярів, і працюють далі в тім напрямі, щоби більше вислати.

Але не тільки крапля води в морю. Сами нюарські товариства не всилі заспокоїти всіх запотребовань.

Розумівши це, злучені товариства Нюарку постановили отсим відвістися до всього нашого громадянства в Америці з закликом до діла і просять спішити на ратунок **як найскорше.**

Щоби дійсно виконати обовязок супроти цеї так важної справи, комітет злучених товариств Нюарку і народне віче, нині недавно скликане, рішили запропонувати всім українським громадам в Америці у. **створити инодень Рідної Школи.** (Перший тиждень по Новім Році по старому стилю).

Браття, Громадяни! Виконайте свій святий обовязок!

Спішіть на поміч рідному шкільництву!

Устроюйте тиждень Рідної Школи. Старайтеся зібрати як найбільше гроший на святе громадське діло.

Комітет Злучених Товариств Нюарку.

(Печать).

БОЛГАРСЬКИЙ КРОВНИЙ ЧАЙ

Мілюни уживають сього чаю до знищення перестуди; бороть його теплим перед спанєм. Помітає затвердненнє, слабому жолудкови і ниркам і чистить кров. Питайте свого аптикаря, або почтою асекуровано 1 велика фамілійна пачка $1.25, або 3 за $3.15, або 6 за $5.25. Адресуйте: Marvel Products Company, 29 Marvel Building, Pittsburgh, Pa. 6,12,18

ЗАМОВЛЯЙТЕ СЕЙЧАС

ІЛЮСТРОВАНИЙ НАРОДНІЙ

КАЛЄНДАР

ТОВАРИСТВА

„ПРОСВІТА"

НА 1922 РІК.

Ціна 75 центів з пересилкою.

Пишіть на адресу:

„SVOBODA",

83 Grand St., Jersey City, N. J.

ТЕАТРАЛЬНІ ПРЕДСТАВЛЕННЯ

PROVIDENCE, R. I.

Позір України в Провіденс і околиць. Позір!

ВЕЛИЧАВИЙ КОНЦЕРТ в честь Івана Франка відбудеться в суботу, дня 14. січня 1922. на наш новий рік на Colberg Hall, 238 Willard Ave., South Providence. Початок концерту о 7-ій годині вечер. Концерт відбудеться в 23 точках як: хор мішаний, перший рядно співаний в Україні, оркестра українська, деклямації школярів і старших і відчит про Івана Франка. Вступ вільний. Запрошує — КОМІТЕТ.

РУХ У ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

НЮ ЙОРК, Н. И. Бр. св. Володимира, від. 130, зібрало на річних зборах отсей новий уряд: В. Вересюк, предс.; В. Цільник, заст. предс.; І. Галельовий, секр. фін.; І. Опир, заст.; М. Цигай, касир.; І. Олійник, заст.; М. Маркін, секр. рек.; М. Сторожинський, заст.; Д. Шагай, С. Шевців і Гл. Муравчук, контрольори; І. Корінний, І. Малий і М. Фенік, достойні хорих; Т. Петрик і М. Прідунь, господарі галі; М. Пєтюх і Ю. Гасний, трестіси. Нові члени, котрі хочуть записатися до нашого братства і до У. Н. Союза, мехай голосяться на адресу секретаря фінансового. — І. Галецький, секр. фін.

В АМЕРИЦІ

Ремесло, фах і мову можиш учитися почтою, 45 міну денного шкодення дасть Вам спромогу вчитися англійської бесіди протягом 3 місяців. Не знаючи її Ви не осягнете ніякого в Америці, а знаючи її, Ви будете купувати й дома. Ми гарантуємо, що по 3-ох місяцях від дня вписаннєся в нашу школу, Ви будете говорити, читати і писати по англійськи. Пробну задачу і подробиці висилаємо за 10 центів, гріши або марками. Можна і канадійськими. Адресуйте:

FIRST AMERICAN PREPARATORY SCHOOL, Dept. 46,

525 W. 47th St. New York City

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ПОШУКУЮ СПІЛЬНИКА до фарми. Від спільника вимагаю $750. Голосіться до: Sam Onuzko, R. F. D. 1, Box 91, Westerville, N. Y. 03-05,1-7

НА СПРОДАЖ бучерня і гроссрня в українсько-польській дільниці. Бізнес виробленнй. Причина спродажі слабість в родині. Голосіться від 9. до 5. 95 Morris St., Jersey City, N. J. 5-10

НА ПРОДАЖ салюн з причини виїзду до краю. Бізнес виробленнй между Українцями, Русинами, Поляками і другими. Дїла дуже пристанні. Голосіться: J. K., c/o Svoboda, 83 Grand St., Jersey City, N. J. 5-16

Хто знайде де проживає МАНДРИК ВАСИЛЬ (Mandryk, Wasyl), родний австр. фельдвеб. з Чертирай, пов. Жидачів, Тернопіль, звістить листово громадянин Іван Шкраба, 1 Ukrainian Place, Youngstown, O. 6-7

ПОТРЕБА людей, що говорять по українськи і по польськи, як приватних детективів в цінах департаментових шторах, на мостах і на зелізницях. Детективи, що покінчили свій курс в Америці, по повороті до краю, легко там знайдуть працю. Будь детективом! Детекти ніколи не ходять без праці і має дуже заробки. Ми запевнимо вас на детектива дорогою кореспонденцій, компленим курсом в 20 лекціях. Пришліть долари, а підручник по почтою одержите негайно. Адрес:

F. P. A. DETECTIVE SCHOOL,
Room 433, 1182 W. 42nd St.,
New York, N. Y.
10,16,22,28

НИКОЛАЙ ГЕРМАН
DELICATESSEN
227 Ave. B, near 14th St., New York

Український склад мясних виробів найлїпшого гатунку, як: старокраєва ковбаса, шинка, вуджене салцесоння, кишки і сальцесон свого власного виробу. 59вп—

Цїни умірковані, услуга чесна.

НАЙНОВІШИЙ
КАТАЛЬОГ
КНИГАРНІ „СІЧОВОГО БАЗАРУ"
ВИСИЛАЄТЬСЯ БЕЗПЛАТНО
ЗІ
СІЧОВИЙ БАЗАР
25 E. 7-TH ST.
NEW YORK, N. Y.

БЕЗ НОЖА І МЕДИЦИНИ
Перший Український Хіропрактор
ДР. АНДРЕЙ БОРАК
лічить рінні заздавнені хороби так
МУШИН ЯК ЖЕНЩИН
Нью Йорк офіс: 335 E. 18th Street.
Понеділок, середа, пятниця від 10. рано до 7. веч. В неділі від 10. до 1.
Passaic, N. J. офіс: 52—2nd St., Вівторок, четвер, субота, від 12 до 8. вечер.

DR. M. SMITH
16 E. 7th ST., NEW YORK
Tel. Orchard 6072
коло Церкви св. Юрія
Говорить по українськи.
Лічить успішно недуги мушин, женщин і дітий.
Найновійшій електричні апарати.

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР
С. М. КАУФМАН, М. Д.
СПЕЦІЯЛІСТ ХРОНІЧНИХ І ВНУТРІШНИХ НЕДУГ І АКУШЕР.
Годзин приняття: від 9. рано до 9. вечер, в неділі до 4. пополудня.
111 E. 7th ST., NEW YORK, N. Y.

ДР. ІВАН СМІТ
ЛІКАР УКРАЇНЕЦЬ. — СПЕЦІЯЛІСТ ОПЕРАТОР. вчс
Годзин урядові: 12-2 попол. і від 6-8 вечер, а в неділі і святка від 10. рано до 2. попол. Телефон Стайвесант 4403.
Dr. JOHN SMITH, Jr.,
327 E. 17th St., New York, N. Y.

ДР. Б. ГОГЕНБЕРГ
спеціялїст ві старого краю. Лічить недуги мушин і женщин, як внутрішні так і зовнішні. Переводить всякі операції. Дає ведужим безплатну пораду.
DR. B. HOHENBERG
804 — 2nd AVENUE,
межа 47. а 48. улицею
NEW YORK, N. Y.
Годзин приймання щоденно від 8-ої рано до 8-ої вечер.
Телефон 1882 Stuyvesant

СПЕЦІЯЛІСТ НЕДУГ МУШИН І ЖЕНЩИН
ГОВОРИТЬ ВСІ УКРОЇНСЬКИ. ЛІЧИТЬ ВСІ ХРОНІЧНІ ЗАСТАРІЛІ СЛАБОСТИ МУШИН ЛІКАРСЬКА ПОРАДА ДАРОМ.
Dr. ZINS
116 EAST 10th STREET, NEW YORK
Год. від. 9. рано до 8. вечер.
В неділі від 9. рано до 4. вечер.

СКОРА ПОМІЧ
на ватри шкірні і венеричні.
Лічить і уніжає.
Пенна і українська.
Кождий кажду до осягнення ціли порадить.